

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан
географічного факультету
Мирослав ЗАЯЧУК
“30” серпня 2023 року

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПІДГОТОВКИ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Вид дисципліни (за компонентом ОП): обов'язкова

Освітньо-професійна програма: Менеджмент туристичної індустрії

Спеціальність: 073 Менеджмент

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаними освітньо-професійними програмами: географічний

Мова навчання: українська

Методичні рекомендації до підготовки, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи укладено відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент туристичної індустрії зі спеціальності 073 «Менеджмент», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 6 від «26» травня 2022 року).

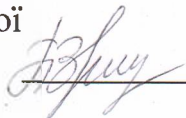
Укладачі: Підгірна Валентина Никифорівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту;

Ємчук Тетяна Володимирівна, кандидат географічних наук, асистент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту;

Данілова Ольга Миколаївна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту;

Погоджено

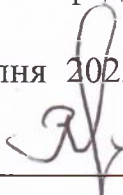
з гарантом ОП «Менеджмент туристичної індустрії»

Валентина ПІДГІРНА

Затверджено на засіданні кафедри економічної географії та екологічного менеджменту

Протокол № 1 від “29” серпня 2023 року

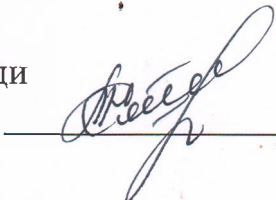
Завідувач кафедри _____

Валерій РУДЕНКО

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету

Протокол № 1 від “29” 08 2023 року

Голова навчально-методичної ради географічного факультету

Наталя АНДРУСЯК

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
  2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
    - 2.1. Загальні вимоги та організація підготовки кваліфікаційної роботи
    - 2.2. Етапи виконання кваліфікаційної роботи
    - 2.3. Вибір і затвердження теми кваліфікаційної роботи
    - 2.4. Структура кваліфікаційної роботи
    - 2.5. Типові недоліки та помилки під час підготовки роботи
  3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
    - 3.1. Загальні вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи
    - 3.2. Оформлення структурних частин роботи
    - 3.3. Правила оформлення нумерації кваліфікаційної роботи
    - 3.4. Оформлення графіків, рисунків, таблиць
    - 3.5. Оформлення цитат та посилань у тексті
    - 3.6. Оформлення списку використаних джерел.
    - 3.7. Вимоги до оформлення додатків.
  4. ПОНЯТТЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПЛАГІАТУ
  5. ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
    - 5.1. Правила підготовки презентації.
    - 5.2. Попередній захист кваліфікаційної роботи.
    - 5.3. Захист кваліфікаційної роботи
  6. СУПРОВІДНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ДО ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
  7. ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ
  8. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПУБЛІЧНОЇ АПРОБАЦІЇ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
    - 8.1. Основи написання наукової статті
    - 8.2. Правила написання тез наукової доповіді
    - 8.3. Принципи публічного ділового спілкування
- ДОДАТКИ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Написання і захист кваліфікаційної роботи є завершальним етапом навчального процесу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент ОПП Менеджмент туристичної індустрії.

Обов'язковим компонентом є підготовка кваліфікаційної роботи. Цей компонент передбачений навчальним планом, що у свою чергу передбачає систематизацію, закріплення та розширення теоретичних й практичних знань із спеціальності й застосування їх при реалізації конкретних наукових та професійних завдань; а також розвиток навичок самостійної роботи й опанування методикою дослідження та експерименту, що пов'язані з темою роботи.

Кваліфікаційна робота є підсумковою роботою, яка дає можливість встановити відповідний рівень засвоєння здобувачем освіти теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю на первинних посадах відповідно до узагальненого об'єкта діяльності. Одним із видів індивідуальної роботи студента, відповідним завершеним дослідженням у галузі знань 07 Управління та адміністрування, які містять сукупність результатів, положень, що пропонується для публічного захисту є кваліфікаційна робота.

Дана кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми в сфері управління, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів економічної науки.

Кваліфікаційна робота виконується на основі поглибленого вивчення спеціальної, як вітчизняної так і зарубіжної літератури, передового досвіду з обраної проблеми, а також результатів власних аналітичних досліджень фактичного об'єкта з метою вирішення визначених прикладних завдань у полі майбутньої професійної діяльності випускника.

Мета виконання кваліфікаційної роботи – визначення рівня підготовленості здобувача вищої освіти до розв’язання комплексу прикладних завдань відповідно до узагальненого об’єкта діяльності на основі застосування системи теоретичних і практичних знань, навичок, які він отримав у процесі всього періоду навчання.

Кваліфікаційна робота є науковим дослідженням, яке виконується під керівництвом наукового керівника.

Основні вимоги до кваліфікаційної роботи:

- цільова направленість дослідження;
- логічна послідовність під час викладу матеріалу;
- чіткість побудови;
- глибина досліджування та повнота висвітлення питань;
- достовірність аргументацій;
- стислість та точність формулювань;
- конкретність викладу результатів дослідження;
- доведеність висновків і обґрунтованість рекомендацій;
- грамотне оформлення.

Написання та захист кваліфікаційної роботи передбачає набуття таких загальних компетентностей, як:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

Написання та захист випускної кваліфікаційної роботи передбачає набуття таких спеціальних компетентностей, як:

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК 8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК 18. Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички для стратегічного планування діяльності суб'єктів туристичної індустрії на різних адміністративно-територіальних рівнях.

Захист кваліфікаційної роботи передбачає перевірку таких програмних результатів навчання:

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод навчання (ПРН) людини і громадянина в Україні.

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

ПРН 18. Знати основні закони, закономірності та принципи раціонального використання туристичних ресурсів, проводити оцінку рекреаційного та туристичного потенціалу території, вміти розробляти і обґрунтувати механізми їх залучення для організації туристичної діяльності з врахуванням вимог збалансованого розвитку.

ПРН 19. Знати особливості організаційно-управлінської діяльності підприємств сфери туристичного бізнесу.

ПРН 20. Знати функціональні сфери суб'єктів туристичної індустрії для ухвалення управлінських рішень відповідно до особливостей їх функціонування.

У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та списування. Процедура перевірки на плагіат здійснюється відповідно до Положення «Про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича ЧНУ імені Юрія Федьковича». Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті у інституційному репозитарії відкритого доступу ЧНУ ARCher (<https://archer.chnu.edu.ua/>).

---

2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Загальні вимоги та організація підготовки кваліфікаційної роботи

До захисту кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які успішно склали заліково-екзаменаційну сесію та дотримувалися графіка підготовки кваліфікаційної роботи.

До кваліфікаційної роботи висувуються конкретні вимоги:

- виконання роботи з актуальної тематики, яка має суттєве теоретичне та практичне значення;
- робота повинна бути, підготовлена на основі матеріалів, у яких узагальнені раніше відомі положення, дискусійні питання, а також досліджено нові явища та виявлені закономірності. Саме дослідження повинно відрізнятися своїм критичним

підходом до існуючої практики розв'язання проблеми, що досліджується;

містити аналіз фактичного стану дослідження, певні зіставлення вимог теорії і практики, мати аргументовані висновки та конкретні пропозиції;

вносити та обґрунтовувати пропозиції щодо вдосконалення різноманітних аспектів професійної діяльності відповідно до предмета дослідження;

бути належно оформленою та мати всі необхідні супровідні документи.

Здобувач освіти має право:

самостійно вибирати тему випускної кваліфікаційної роботи;

обирати наукового керівника, враховуючи власні уподобання та напрацювання;

клопотати перед випусковою кафедрою про заміну наукового керівника, якщо для цього є певні поважні причини;

приймати самостійні рішення щодо вибору методів дослідження та аналізу, щодо обробки первинних матеріалів та проведення педагогічного експерименту.

Здобувач зобов'язаний:

чітко дотримуватись графіку виконання випускної кваліфікаційної роботи;

оформити дослідження відповідно до вимог випускової кафедри;

вчасно пройти попередній захист випускної кваліфікаційної роботи на випусковій кафедрі;

аргументовано та етично реагувати на зауваження наукового керівника і рецензента, чітко й по суті відповідати на запитання членів ЕК і присутніх на відкритому захисті випускної кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота має бути написана державною мовою, з дотримання наукового стилю, виклад матеріалу має бути логічний та аргументований.

Науковий керівник кваліфікаційної роботи зобов'язаний:

- надавати відповідну допомогу здобувачу вищої освіти в складанні плану роботи й програми відбору необхідного теоретичного матеріалу;
- рекомендувати студенту спеціальну, нормативну літературу і інформаційні джерела за вибраною темою випускної кваліфікаційної роботи;
- регулярно проводити консультації, контролювати у студента впродовж усього періоду графік виконання випускної кваліфікаційної роботи, її якість та своєчасність виконання, інформувати колектив випускової кафедри про хід підготовки роботи до захисту;
- подати об'єктивний відгук на кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти після її завершення.

Науковий керівник може стимулювати та мотивувати здобувача освіти до самостійності, творчості, креативності при виконанні ним кваліфікаційної роботи.

Систематично налагоджена співпраця студента і наукового керівника допомагають випускнику у ефективному виборі методів дослідження, покращує контроль за дотриманням вимог до змісту й оформлення випускної кваліфікаційної роботи, сприяє швидкому реагуванню і своєчасному усуненню помилок.

2.2. Етапи виконання кваліфікаційної роботи

Схема наукового дослідження передбачає таку послідовність дій:

- ✓ мотивація;
- ✓ формулювання проблеми дослідження;
- ✓ пошук теоретичної основи розв'язання проблеми;
- ✓ формулювання гіпотез;
- ✓ перевірка гіпотез;
- ✓ авторський алгоритм пошуку розв'язання проблеми.

Процес виконання самостійної наукової роботи здобувача вищої освіти складається із кількох організаційно автономних, але в той же час взаємопов'язаних етапів.

Підготовчий етап включає вибір та затвердження теми кваліфікаційної роботи. Укладання попереднього плану, програми дослідження, робочого графіка виконання роботи,

затвердження завдання наукового керівника на випускню кваліфікаційну роботу.

Основний етап передбачає: підбір необхідних інформаційних джерел за тематикою дослідження (навчальна, наукова й довідкова література, періодична преса, ресурси Internet); вивчення відібраних інформаційних джерел; написання тексту, виконання розрахунків, графічних побудов; технічне оформлення самої роботи.

Завершальний етап включає перевірку готової кваліфікаційної роботи, процедуру перевірки на плагіат та її захист (попередній та перед членами ЕК).

Здобувачам вищої освіти надається право обирати тему кваліфікаційної роботи, визначену випусковою кафедрою, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки та подальшого впровадження або використання. Керівниками випускних кваліфікаційних робіт призначаються науково-педагогічні працівники навчального закладу, які мають науковий ступінь та/або вчене звання. Затвердження назв тем і керівників випускних кваліфікаційних робіт здійснюється Вченою радою географічного факультету.

При плануванні часу на підготовку й написання випускної кваліфікаційної роботи варто враховувати необхідні процедури, що передують її захисту, табл. 1.

Таблиця 1

Процедурні вимоги до виконання кваліфікаційної роботи, що передують захисту

Процедура	Термін проходження процедури
Отримання індивідуального завдання для кваліфікаційної роботи згідно з обраною темою.	Згідно кафедрального графіку
Перевірка науковим керівником виконання розділів кваліфікаційної роботи відповідно до окресленого індивідуального завдання.	Згідно термінів зазначених в індивідуальному завданні
Оформлення роботи та виправлення	Згідно термінів

зауважень та рекомендацій наукового керівника	в зазначених індивідуальному завданні
Перевірка роботи на наявність запозичень (плагіату)	За місяць до захисту роботи
Попередній захист роботи на випусковій кафедрі (факультативно за рішенням кафедри), виправлення наданих зауважень	Згідно кафедрального графіку
Подання кваліфікаційної роботи у завершеному вигляді на випускову кафедру разом з необхідною супровідною документацією	За 14 днів до захисту роботи
Підготовка доповіді, презентації та ілюстративного матеріалу до захисту кваліфікаційної роботи	За 7 днів до захисту роботи

2.3. Вибір і затвердження теми кваліфікаційної роботи

Підготовку до написання кваліфікаційної роботи рекомендується розпочинати з вибору теми, яку обирається з переліку тем, затверджених наказом декана географічного факультету за поданням випускової кафедри. Тематика випускних кваліфікаційних робіт повинна бути актуальною та бути тісно пов'язаною з виконанням практичних фахових завдань із спеціальності 073 Менеджмент і враховувати унікальність ОП Менеджмент туристичної індустрії.

Тема кваліфікаційної роботи, яка обирається здобувачем освіти самостійно із запропонованого випусковою кафедрою переліку, може бути уточненою та конкретизованою науковим керівником залежно від об'єкта й мети дослідження.

Слід зазначити, що тему кваліфікаційної роботи може запропонувати і сам здобувач вищої освіти, попередньо обґрунтувавши її доцільність та актуальність на сучасному етапі. Для цього рекомендується скористатися попередньою консультацією наукового керівника кваліфікаційної роботи й взяти до уваги такі поради:

- тема кваліфікаційної роботи повинна відображати особисті теоретичні та практичні інтереси здобувача;
- тематика дослідження повинна перш за все відобразити зацікавленість дослідника тією чи іншою проблемою публічного управління й адміністрування, тенденціями розвитку й змін у цій сфері.

При формулюванні назви теми кваліфікаційної роботи, не варто використовувати складну термінологію псевдонаукового характеру. Не слід починати назву зі слів: «Дослідження питання...», «Деякі питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «До питання...», «Матеріали до вивчення...» і т.д., тому що в них не відображено всю суть проблеми.

Таким чином, назва теми повинна бути чіткою, лаконічною та містити однозначне тлумачення.

Робота на тему наукового дослідження починається з того, що науковий керівник видає студенту індивідуальне завдання на виконання випускної кваліфікаційної роботи, яке включає затверджену тему дослідження, дату її затвердження та номер наказу, терміни виконання та календарний план-графік подання студентом випускної кваліфікаційної роботи. Форма бланку завдання подана в Додатку А.

Написання кваліфікаційної роботи вимагає професійного проведення наукового дослідження, після чого необхідно описати отримані результати заздалегідь визначеними правилами.

Проведення дослідження передбачає:

- визначення актуальності дослідження, первинне уявлення та формулювання проблеми, об'єкта й предмета дослідження, цілі та завдань роботи;
- осмислення змісту, джерел отримання та способів збирання інформації;
- виявлення комплексу методів проведення наукового дослідження та оброблення інформації із проблеми;
- збір і узагальнення інформації, огляд літератури, її аналітичне оброблення, опис та пояснення фактів, обґрунтування тенденцій та закономірностей, виявлення зв'язків із предметом

дослідження та можливе уточнення визначення проблеми або поглиблення уявлень щодо неї, формулювання гіпотез, виявлення основних напрямків розв'язання проблеми;

□ розроблення пропозицій, практичних рекомендацій, моделей, методик, соціальних технологій. Час, відведений на керівництво випускної кваліфікаційної роботи, науковий керівник повинен використовувати для проведення консультацій, передбачених графіком, та перевірки рівня виконання здобувачем завдань наукової роботи згідно з календарним планом. Приклади тем кваліфікаційних робіт див. у додатку Б.

На початку кваліфікаційної роботи після титульного аркуша розміщується анотація. Анотація до кваліфікаційної роботи – це короткий опис змісту роботи, що характеризує її зміст у лаконічній формі. Обсяг анотації становить 700 знаків.

Анотація до кваліфікаційної роботи повинна містити (див. додаток В):

- ✓ відображення проведених результатів дослідження;
- ✓ наукову новизну отриманих результатів і їх практичне значення (за наявності);
- ✓ особистий внесок здобувача;
- ✓ апробацію результатів дослідження;
- ✓ відомості про публікації за темою дослідження.

Анотація подається двома мовами: українською і англійською. В кінці кожної анотації наводяться ключові слова відповідними мовами. Сукупність ключових слів повинна відображати поза контекстом основний зміст наукової праці. Кількість ключових слів становить від п'яти до семи. Ключові слова подають в називному відмінку, друкують в рядок через кому.

Анотації друкуються на окремому аркуші та підшивається в роботі одразу за титульним аркушем (перед змістом), або може бути додана до роботи разом із відгуком керівника й рецензіями.

2.4. Структура кваліфікаційної роботи

Структура кваліфікаційної роботи має стандартизований характер. Текст дослідження варто поділити на основні складові частини, відділені одна від одної, із заголовками, нумерацією тощо.

Кваліфікаційна робота обов'язково повинна містити:

- титульний аркуш;
- анотація;
- зміст;
- вступ;
- розділи;
- висновки до розділів;
- висновки (в цілому до роботи);
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності);
- іменний і предметний покажчик (за необхідності).

Титульний аркуш кваліфікаційної роботи має стандартний вигляд і представлений у додатку Г.

Анотація – українською та англійською мовами; декларативне ствердження здобувача (власним підписом) про дотримання доброчесності при написанні кваліфікаційної роботи

Зміст подають на початку роботи із назвами й номерами початкових сторінок структурних частин роботи: вступу, послідовно перелічені назви усіх розділів і підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

У **вступі** обґрунтовується вибір теми наукового дослідження, визначається актуальність, формулюється проблема, мета та завдання, які будуть виконані для розкриття теми; визначаються об'єкт та предмет дослідження; методи, що використовувалися у процесі проведення дослідження й написання роботи; апробація результатів роботи на підприємствах, організаціях, установах (у разі наявності), вказуються використані джерела інформації у загальному вигляді, структура роботи. Обсяг вступу – до 3-х сторінок.

Актуальність є обов'язковою вимогою до будь-якого наукового дослідження і подається у вигляді критичного аналізу та напрямів розв'язання проблеми, обґрунтування необхідності досліджень для підприємств, організацій та установ.

Об'єкт дослідження – це процес чи явище, які породжують проблемну ситуацію та постають основою для вивчення. Об'єктом дослідження є вся сукупність відношень різних

аспектів теорії та практики науки, яка слугує джерелом необхідної для дослідника інформації.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Предмет дослідження є таким його елементом, який включає сукупність властивостей і відношень об'єкта, опосередкованих людиною (суб'єктом) у ході дослідження з певною метою в конкретних умовах.

Мета роботи тісно пов'язана із її назвою та повинна містити чітку вказівку, що саме зроблено. Не варто формулювати мету як «дослідження...», «вивчення...», тому що ці словосполучення вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Завдання, як правило, відповідають основним розділам дослідження роботи. Їх формують у вигляді чітких коротких тез, наприклад: вивчити..., охарактеризувати..., описати..., встановити..., сформулювати..., виявити... тощо.

Обов'язковий елемент випускної кваліфікаційної роботи – *методи дослідження*, які служать інструментом у зборі фактичного матеріалу, а потім його аналізу.

Обґрунтований вибір методів дослідження зумовлений передусім, специфікою об'єкта та предмета дослідження, а конкретні методики визначаються поставленими завданнями та умовами проведення дослідження. Обґрунтування вибору методів дослідження повинно бути наведено у практичній частині роботи.

Практична значущість повинна містити результати самостійно проведених досліджень, що можуть бути впроваджені в діяльність підприємств, організацій та установ (відомості про впровадження результатів досліджень на практиці слід наводити із зазначенням організацій, в яких здійснено таке впровадження, форм реалізації та реквізитів відповідних документів).

Основна частина випускної кваліфікаційної роботи містить в собі виклад змісту роботи, обговорення наукової проблеми. Основна частина роботи складається з розділів (теоретичний, дослідницько-аналітичний, рекомендаційний), підрозділів, пунктів, підпунктів. Зміст основних розділів повинен чітко відповідати темі й назві роботи, повністю її розкривати. Заголовки розділів та підрозділів мають точно віддзеркалювати

зміст тексту, який до них належить. Не слід включати в заголовок слова, які є термінами вузькоспеціального характеру, скорочені слова та абрєвіатури, формули тощо. В основній частині виділяють, як правило, три – чотири розділи.

У першому теоретичному розділі основної частини розглядаються теоретичні аспекти досліджуваної проблеми, аналітичний огляд літературних джерел з предмета дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх класифікація, обґрунтовуються основні чинники впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження, методичні підходи повинні мати елемент полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступному розділі власних прикладних досліджень.

Для констатації та обґрунтування загальнотеоретичних висновків та тенденцій доцільно використовувати дані, опубліковані у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, зарубіжних виданнях та інших джерелах, у т.ч. з наукометричної бази Scopus.

У другому дослідницько-аналітичному розділі студент, використовуючи фактичний матеріал і зібрану інформацію аналізує та розкриває зміст питань, що підлягають вивченню на прикладі конкретного підприємства, установи, організації.

Дослідження проблеми має здійснюватися на основі накопиченого і систематизованого матеріалу, групування та обробки даних, що дозволяє проводити кваліфікований аналіз, обґрунтувати пропозиції у наступному розділі. Текст випускної кваліфікаційної роботи слід підкріпити реальними документами підприємств, установ та організацій, що наводяться у додатках.

Третій рекомендаційний розділ містить декілька взаємопов'язаних підрозділів, в яких поступово надано конкретні науково обґрунтовані пропозиції, щодо вдосконалення управління та підвищення ефективності діяльності підприємств, установ, організацій. У цьому розділі

розкривають також зміст і результати власних досліджень, які мають практичне визначення.

В кінці кожного розділу коротко (1-2 абзаци) формулюють висновки з лаконічним викладом наведених у розділах результатів дослідження.

Важливо, в тексті наукового дослідження викласти власні думки й зробити самостійні висновки. Засоби текстового зв'язку подано в Додатках Д, Е.

У **висновках** рекомендується підвести підсумки проведеного дослідження, викласти основні практичні результати та рекомендації щодо їх практичного використання. При написанні висновків варто дотримуватися послідовності виконаного дослідження. Вони повинні бути короткими, чіткими та давати повне уявлення про значення, зміст, обґрунтованість і ефективність розробок. Висновки повинні чітко відповідати завданням дослідження. З висновків повинно бути зрозуміло, наскільки чітко та повно розкрита тема дослідження, реалізовані мета й завдання роботи. При формулюванні висновків не варто наводити ті положення, які не впливають із мети роботи. Висновки про результати наукового дослідження не можна подавати декларативно («досліджено», «проаналізовано», «вивчено» тощо). Висновки – не є механічною сума того, що зроблено, це перелік у вигляді коротких тез основних результатів наукового дослідження. Саме у висновках вказується головний сенс роботи, зазначається які результати мають бути додатково досліджені та які проблеми впливають звідси, тощо. Тобто висновки – це не лише перелік одержаних результатів, а їх синтез і аналіз. Кількість висновків зазвичай відповідає кількості завдань. Обсяг висновків – 1-2 сторінки.

До **списку використаних джерел** слід включити джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі конкретних положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, навчально-методичної та спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету. Варто пам'ятати, що у списку використаних джерел не має бути російськомовних джерел.

До **додатків** за необхідності варто включати допоміжні та другорядні матеріали:

- таблиці допоміжних цифрових даних;
- матеріали спостережень;
- ілюстрації допоміжного характеру;
- опис алгоритмів і програм використаних під час дослідження;
- інструкції і методичні вказівки;
- додаткові розрахунки;
- звітна документація підприємств, установ, організацій;
- приклади анкет, опитувальників для соціологічних досліджень, тестів тощо.

2.5. Типові недоліки та помилки під час підготовки роботи.

Автор не проявив самостійності, робота становить собою компіляцію або плагіат (ступінь оригінальності менший за 80%, власна позиція не виражена). Робота не допускається до захисту. Зміст випускної кваліфікаційної роботи не відповідає зазначеному плану або не розкриває тему повністю або в її основній частині.

Сформульовані розділи чи підрозділи не відображають реальну суть та стан дослідження предмета.

Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно та не виявляє специфіки об'єкта й предмета дослідження.

Не зроблено глибокого й всебічного аналізу діючих офіційних і нормативних документів, нових джерел дослідження із теми дослідження (останні 2–10 років).

Аналітичний огляд вітчизняних та зарубіжних публікацій із теми роботи та має форму анотованого списку й не відображає рівня досліджуваності проблеми.

Кінцевий результат наукового дослідження не відповідає меті, висновки не відповідають поставленим завданням.

У роботі бракує або недостатньо посилянь на першоджерела або ж цитати не відповідають бібліографічному покажчику.

Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно та без дотримання вимог державного стандарту.

Як ілюстративний матеріал використано таблиці, схеми, діаграми, запозичені не з першоджерел, а з навчального посібника, підручника, монографії чи наукової публікації.

Обсяг й оформлення наукового дослідження не відповідають вимогам, робота виконана неохайно та з помилками.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Загальні вимоги оформлення кваліфікаційної роботи.

Оскільки кваліфікаційна робота є науковим дослідженням, мовне оформлення тексту має відповідати загальним базовим вимогам щодо наукового стилю викладу, якому притаманні смислова завершеність, формально-логічний спосіб подання матеріалу, цілісність та зв'язність. Об'єктивність викладу забезпечується посиланнями на джерело повідомлення чи певної думки. У процесі мовного оформлення варто дотримуватися смислової точності та ясності як ознак науковості інформації.

Структура роботи повинна відповідати змісту наукового дослідження: виділення розділів, пунктів спрямоване на висвітлення головної ідеї та підпорядковане внутрішній логіці дослідження. Слід стежити, щоби стрижнева ідея роботи не губилася в текстах розділів, а головна думка дослідження наскрізно проходила через увесь текст.

У науковій літературі особовий стиль викладення матеріалу змінюється на безособовий: займенник «ми» поступово виходить з ужитку, а займенник «я» не вживається. Безособовий стиль полягає у таких формулюваннях: «Можна вважати..., виявлено..., доведено..., розроблений комплексний підхід...». Не рекомендовано вживати слова та вислови, що не відповідають науковому стилю мовлення або занадто категоричні, такі як «очевидно», «загальновідомо» тощо.

Роботу друкують на аркуші формату А4 (210×297мм), через 1,5 міжрядкових інтервали, шрифтом Times New Roman. Розмір шрифту – 14 pt (до 30 рядків на сторінку).

Обсяг роботи повинен складати 50-70 сторінок. Додатки в цю кількість не входять. Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 15 мм.

Роздруковані програмні документи повинні відповідати форматові А4 і розміщені, як правило, в додатках.

Під час написання випускної кваліфікаційної роботи слід дотримуватися таких вимог до тексту:

- ✓ чіткість побудови та викладу матеріалу;
- ✓ переконливість і достатність аргументації;
- ✓ логічна послідовність;
- ✓ лаконічність і точність визначень та формулювань;
- ✓ адекватні засоби опрацювання даних (математична статистика, якісний аналіз);
- ✓ конкретність результатів дослідження;
- ✓ обґрунтованість висновків і рекомендацій.

3.2. Оформлення структурних частин роботи

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ» (за наявності, додаток Е)), «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» необхідно починати з нової сторінки та друкувати великими літерами симетрично до тексту (посередині рядка). Перелік структурних підрозділів роботи у змісті друкують великими літерами.

Підрозділи та висновки до розділів не починаються з нової сторінки, а продовжуються в межах розділу.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (окрім першої великої) із абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка ставити не потрібно. Якщо заголовок складається з двох або більше речень тоді їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів чи підпунктів друкують маленькими літерами (окрім першої великої) із абзацного відступу. В кінці заголовка пункту та підпункту ставиться крапка.

Приклад оформлення «ЗМІСТУ» роботи наведено в додатку Ж.

3.3. Правила оформлення нумерації випускної кваліфікаційної роботи

Нумерацію сторінок, вступу, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул, висновків, списку використаних джерел подають арабськими цифрами без знака «№».

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. Про те на титульному аркуші номер сторінки не ставлять. На наступних сторінках, починаючи зі змісту, номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Додатки не включають до загальної нумерації сторінок роботи, тому номери сторінок у додатках ставити не варто.

У «ЗМІСТІ» подають перелік умовних скорочень, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Напроти переліку цих структурних частин роботи проставляють номери сторінок, з яких вони розпочинаються.

Номер розділу пишуть арабськими цифрами та ставлять після слова «РОЗДІЛ». Після номера ставлять крапку, потім після пропуску друкують заголовок розділу великими літерами.

Підрозділи нумеруються у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається із номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім, в тому ж рядку, – заголовок підрозділу з великої літери. Зразок оформлення назви розділу та підрозділу подано у додатку 3.

Ілюстрації (фотографії, схеми, креслення, графіки, діаграми, рисунки, карти) та таблиці необхідно подавати в роботі одразу після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Таблиці й ілюстрації, що розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, блок-сему або малюнок, розміри яких більше формату А4, вважають однією сторінкою і розміщують у відповідних місцях, після згадування в тексті або ж в додатках.

Ілюстрації позначають скороченням «Рис.» та нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, які

подаються в додатках. Номер ілюстрації повинен складатися із номера розділу та порядкового номера ілюстрації, між якими та після якого ставиться крапка. Приклади оформлення ілюстрацій подано в Додатку 3.

Наприклад: «Рис. 1.2.» (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації та назва, пояснювальні підписи розміщують під ілюстрацією із абзацного відступу. За необхідності, ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий текст). Якщо в роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно, за винятком таблиць, поданих у додатках, в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис: «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці має складатися із номера розділу й порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Якщо в роботі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

Формули в роботі (якщо їх більше однієї) нумерують в межах розділу. Номер формули складається із номера розділу та порядкового номера формули в ньому, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша, на рівні відповідної формули, в круглих дужках, наприклад: (3.1), тобто формула третього розділу.

Під час переносу частини таблиці на інший аркуш (сторінку), слово «Таблиця» та номер її вказують один раз справа, над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова: «Продовження табл.» та вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

3.4. Оформлення графіків, рисунків, таблиць

Усі графічні матеріали роботи (діаграми, графіки, схеми, рисунки, фотографії, карти та інші) повинні мати однаковий підпис «Рисунок». Рисунок подають одразу після тексту, де вперше посилаються на нього, або якнайближче до нього на наступній сторінці, а за потреби – в додатках. Рисунок виконують на одній сторінці аркуша формату А4. Якщо він

займає цілий аркуш, останній нумерують за загальними правилами і розміщують у додатках. Якщо рисунки створені не автором роботи потрібно дотримуватися вимог чинного законодавства України про авторське право зробивши відповідне цитування (Додаток К).

Таблиці. Цифровий та статистичний матеріал здебільшого оформляють у вигляді таблиць. Таблицю варто розміщувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі подані таблиці мають бути покликання в тексті. Приклад оформлення таблиці подано в Додатку Л.

Формули. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів потрібно подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони викладені у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта потрібно подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння та формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище й нижче кожної формули необхідно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, то його слід перенести після знака рівності (=), або після знаків плюс (+), мінус (–) чи множення. Нумерувати необхідно лише ті формули, на які є покликання в тексті, інші нумерувати не рекомендується. Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується в рядку з формулою, переносять у наступний нижче від формули. Номер формули при її перенесенні розміщують на рівні останнього рядка.

3.5. Оформлення цитат та посилань у тексті

Посилання. При написанні випускної кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти повинен давати посилання на джерела, матеріали, окремі результати з яких наводяться у роботі. Такі посилання дозволяють проконтролювати достовірність відомостей, що наведені. Посилатися доцільно на останні видання публікацій. В посиланні необхідно точно вказати

номери сторінок, на які подано посилання у роботі. Посилання в тексті роботи на джерела необхідно зазначити порядковим номером за «Списком використаних джерел», виділеним разом із вказаними сторінками (або іншою формою визначення даного факту у джерелі) двома квадратними дужками, наприклад [17, с.43]. Посилання на використане джерело у роботі може бути прямим або непрямим. При прямому посиланні подають частину авторського тексту в оригіналі з посиланням на автора, виділяючи текст лапками. При непрямому посиланні слухачі подають у роботі частину авторського тексту у власній інтерпретації, але теж з посиланням на джерело. При посиланні на мережеві видання спочатку зазначається назва джерела за описаними вище правилами, а потім вказується лінк.

При написанні наукових робіт обов'язково потрібно робити посилання на літературні джерела, фондові матеріали, інструктивно-методичні матеріали тощо. Посилання дають можливість швидко знайти необхідний документ чи джерело інформації та перевірити достовірність відомостей, що наводяться. Якщо одне й те саме джерело перевидається декілька разів, зазначається останній варіант.

При посиланні на літературне джерело в квадратних дужках ставиться номер, під яким воно значиться у бібліографічному списку, наприклад: [23].

В деяких випадках, при цитуванні чи використанні цифрових даних, зазначається й сторінка, на якій розміщується використаний матеріал, наприклад: [6, с. 45].

При посиланні на таблиці, рисунки, додатки можна також писати: «...за даними рис. 1.8», «...у відповідності з даними табл.2.4», «... відповідно до додатка В» тощо.

Посилання на формули зазначаються порядковим номером формули, наприклад: «... у формулі 2.1».

При повторних посиланнях на таблиці чи ілюстрації слід зазначити скорочено «дивись», наприклад: див. табл. 1.5, див. рис. 3.2.

Цитати – дослівні частини використаних джерел. Наводяться в науковій роботі для обґрунтування, підтвердження чи доповнення авторських аргументів, висновків і положень, а

також для критичного аналізу літературних джерел. Для цитування, зазвичай, беруть частину тексту, яка містить в собі логічно завершену думку.

Цитати слід виписувати лише із першоджерел, а не з робіт інших авторів. Лише в тих випадках, коли першоджерело недоступне, можливо використання цитати, яка опублікована в іншому виданні.

Загальні вимоги до цитування:

а) текст цитати починається та закінчується лапками й наводиться у тій граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, що запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, які викликали загальну полеміку. В цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту й позначається трьома крапками. Вони ставляться в будь-якому місці цитати (на початку, всередині чи в кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв певний розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково повинна супроводжуватись посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі чи викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, варто бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів та давати відповідні посилання на джерело.

Для того, щоб не перенасичувати текст цитатами, можна використовувати переказ чужих думок, табл. 2.

Таблиця 2

Мовні засоби, що використовуються для цитування та переказу використаних джерел

Цитування	Переказ
К. писав / пише: «...»	К. вважав / стверджував, що ...
Як стверджував ще К.: «...»	К. стверджував, що ...
Як підкреслює К.: «...»	К. вказує на те, що ...

На думку К.: «...»	К. підкреслює / вважає / стверджує / думає, що ...
«..., - вказує К., - ...»	К. приходиться до висновку, що ...
Можна навести такі слова відомого науковця: «...»	У цій статті автор приходиться до висновку, що ...
Причиною даної ситуації К. бачить у тому, що «...»	К. у своїй монографії «...» підкреслює, що ...

Посилання на загальні положення роботи, що використовується має порядковий номер відповідного джерела в списку використаних джерел. У тексті цей номер пишуть в квадратних дужках, наприклад [1], або, якщо посилання робиться на кілька праць, [3-5], [2,12,17]. Посилання, що супроводжує цитату чи переказ конкретної думки, аргумент, цифрові дані та ін., повинно складатися із номера відповідного джерела і номера сторінки, з якої взята цитата чи аргумент, наприклад [2,с.42] або [4,с.54-56]. Крапка в реченні ставиться після квадратних дужок. В науковій роботі слід користуватися лише загальноприйнятими **скороченнями** слів і словосполучень та писати їх правильно. До скорочень, що не потребують додаткових пояснень, належать: та інші – та ін., наприклад –напр., дивись – див., доцент – доц., професор – проф., академік – акад.

Якщо здобувач вищої освіти використовує мало відоме скорочення, він має розшифрувати його при першому згадуванні, написавши його повністю, а поряд (в дужках) скорочено. Далі воно використовується лише в скороченому вигляді. Скорочення мають бути однаковими по всьому тексту. Не можна писати слова і словосполучення в одному місці повністю, а в іншому скорочено.

3.6. Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел є частиною наукової роботи.

Джерела варто розміщувати одним із таких способів: у порядку згадування посилань у тексті (найбільш зручний для читача), в

алфавітному порядку за прізвищами перших авторів чи заголовками. Всі літературні джерела подаються тією ж мовою, якою вони написані. Спочатку перераховуються джерела українською мовою, потім – джерела іноземними мовами. Оформлення списку робиться відповідно до правил бібліографічного опису друкованих видань. Список використаних джерел оформлюється згідно із ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Приклади оформлення бібліографічного опису використаних літературних джерел подано в Додатку М.

3.7. Вимоги до оформлення додатків

Додатки оформляють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх в порядку появи посилань в тексті роботи. Кожний додаток необхідно розпочинати із нової сторінки.

Додатки розміщуються після списку використаних джерел, починаючи із окремої сторінки, на якій великими літерами (шрифт 36) посередині сторінки пишеться слово «ДОДАТКИ». За цією сторінкою розміщуються у відповідному порядку усі додатки.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами, із першої – великої, симетрично відносно тексту сторінки. В правому верхньому куті, над заголовком, малими літерами, із першої – великої, друкується слово «Додаток» та велика літера української абетки, що позначає його номер, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, О, Ч, Ь. Наприклад, «Додаток А», «Додаток Б» і т. д.

Якщо у роботі є лише один додаток, то він позначається як «Додаток».

4. ПОНЯТТЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПЛАГІАТУ

При написанні випускних кваліфікаційних робіт необхідно обов'язково посилатися на авторів та літературу, з якої

запозичено матеріали чи окремі результати. Використання в роботі запозиченого матеріалу без посилання на автора не припустимо. Це вважається плагіатом, тобто порушенням академічної доброчесності.

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів визначених Законом України «Про освіту», «Про вищу освіту» й іншими законами України правил, якими повинні керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової чи творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових чи творчих досягнень. Академічна доброчесність в процесі написання випускної кваліфікаційної роботи означає, що здобувачі вищої освіти та їх наукові керівники керуються, насамперед, принципом чесності в роботі й навчанні. Плагіат, тобто списування та несанкціоноване використання чужих напрацювань, є неприйнятне в кваліфікаційній роботі здобувача вищої освіти.

Визначають три основні види порушення етичних принципів при написанні кваліфікаційної роботи:

1. Подання власних та запозичених у інших авторів аргументів без належного цитування джерел (копіляція).
2. Копіювання чужої роботи (як без, так і з відома автора) й оприлюднення її під своїм іменем.
3. Перефразування чужої роботи без належно оформленого посилання на справжнього автора дослідження.

Загалом **плагіат** – це усвідомлене чи неусвідомлене недотримання загальноприйнятих правил цитування, тобто порушення вимог Цивільного кодексу України (глава 4 «Інтелектуальна власність») й Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Завершені випускної кваліфікаційної роботи обов'язково проходять перевірку на плагіат для виявлення збігів, ідентичності і схожості з уже виданими працями. Для випускної кваліфікаційної роботи текст вважається оригінальним та не потребує жодних дій щодо запобігання неправомірним запозиченням із 80% оригінальності.

Від 55 до 80% є задовільним показником оригінальності тексту. При цьому наявні окремі ознаки академічного плагіату. Варто пересвідчитися, чи розставлені в тексті посилання на першоджерела. Питання про направлення дослідження на доопрацювання вирішується на засіданні випускової кафедри. Низький рівень оригінальності тексту (від 35 до 55%) мають ті роботи, де наявні ознаки плагіату, але за умови доопрацювання із обов'язковою наступною перевіркою наукова робота може бути допущена до захисту. При наявності істотних ознак плагіату матеріал до розгляду не приймається, коли показник оригінальності тексту складає менше 35%. Такий рівень оригінальності твору неприйнятний.

У Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича при написанні кваліфікаційної роботи дотримання академічної доброчесності регулюється Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

(https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSGadrPI/view), Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол №12 від 23.12.2019 р.)

(https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAykF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view), правилами академічної доброчесності (<https://www.chnu.edu.ua/media/Inojdab4/pravyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>)

Згідно затверджених Університетом нормативних документів. Кваліфікаційна робота, в якій буде виявлено плагіат, за рішенням випускової кафедри до захисту не допускають.

5. ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

5.1. Правила підготовки презентації

Доповідь здобувача вищої освіти під час захисту випускної кваліфікаційної роботи супроводжується презентацією, яка відображає основні результати дослідження.

Презентацію створюють в програмі Microsoft PowerPoint, або в доступній для перегляду програмі. Рекомендується використовувати світлі літери на темному фоні або, навпаки, темні літери на світлому фоні.

Обов'язково необхідно нумерувати слайди.

Структура презентації повинна мати такий вигляд:

- назва кваліфікаційної роботи, прізвище та ініціали здобувача вищої освіти, прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання та посада керівника;
- мета й завдання роботи;
- об'єкт і предмет дослідження;
- методи дослідження;
- основні результати роботи (за розділами);
- висновки.

Під час складання презентації дослідження треба ретельно підібрати інформацію, що відображає результати проведеного дослідження. Не варто на слайдах розміщувати зайвий текст, який має другорядне значення. Варто показувати графічні ілюстрації, супроводжуючи їх словесними поясненнями.

Рекомендується 15 – 17 слайдів в презентації.

5.2. Попередній захист кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота проходять попередній захист на засіданні відповідних випускових кафедр за встановленим графіком, проте не пізніше ніж за місяць до початку підсумкової атестації.

На попередній захист здобувач повинен подати віддрукований й перевірений науковим керівником текст роботи. Захист проводиться на засіданні випускової кафедри за обов'язкової присутності завідувача кафедри й наукового керівника та передбачає такі процедурні етапи:

- виступ автора випускної кваліфікаційної роботи з повідомленнями про основні положення роботи;

- детальні відповіді студента на усні й письмові запитання членів кафедри щодо змісту та суті роботи;
- виступ наукового керівника про якість та хід виконання наукового дослідження, про можливість допуску роботи до захисту перед ЕК.

Кафедра робить висновки про готовність дослідження до захисту перед ЕК, встановлює час роботи над зауваженнями й термін подачі роботи, оформленої згідно з вимогами, на випускову кафедру. На цьому ж засіданні кафедри затверджуються рецензенти випускної кваліфікаційної роботи.

5.3. Захист випускної кваліфікаційної роботи

До публічного захисту перед Екзаменаційною комісією допускають кваліфікаційні роботи, які відповідають таким вимогам:

1. У встановлений термін чистовий варіант роботи, переплетений в твердій палітурці, подано на випускову кафедру.
2. На титульному аркуші роботи проставлено резолюцію завідувача кафедри: «До захисту допущено».
3. В роботу вкладено зовнішню та внутрішню рецензії фахівців та відгук наукового керівника.
4. В роботу вкладено Експертний висновок результатів перевірки на академічний плагіат із заявою (Додаток О, П).

Кваліфікаційна робота повинна бути подана на випускову кафедру не пізніше ніж за 14 днів до дати захисту.

Публічний захист роботи складається з таких структурних частин, як

- 1) доповідь здобувача вищої освіти;
- 2) відповіді на поставлені запитання.
- 3) відгук наукового керівника;
- 4) рецензії фахівців;
- 5) обговорення.

У доповіді на захисті, що триває 7–10 хвилин, здобувач має висвітлити зміст дослідження, його мету, завдання, предмет й об'єкт, обґрунтувати вибір теми дослідження, ступінь її висвітлення у науковій літературі. Основна частина доповіді повинна бути присвячена викладенню наукової новизни та

результатів дослідження, практичних висновків й рекомендацій. Рекомендована структура доповіді й зміст її окремих елементів наведено у табл. 3

Таблиця 3

Рекомендована структура доповіді та зміст її окремих елементів

Структурний елемент доповіді	Зміст	Рекомендована тривалість, хвилин
Загальна характеристика роботи	Стисло: актуальність дослідження, характеристика проблеми, об'єкт, предмет та мета роботи, стан та досвід розв'язання проблеми	2-3
Характеристика проведеного дослідження	Описання власних досліджень і розробок: визначення обраних шляхів дослідження і розв'язання проблеми, аналітичні обґрунтування аргументів та фактів, огляд методик та локальних результатів досліджень, виконаних розрахунків, створених моделей чи схем. Увага концентрується на аргументації положень наукової новизни	3-4
Результати та висновки	Характеристика отриманих наукових та практичних результатів, пропозицій та рекомендацій, загальні висновки. Увага концентрується на власному внеску в розв'язання проблеми	2-3

Захист випускної кваліфікаційної роботи розпочинається з доповіді, в якій студент має розкрити:

- ✓ актуальність теми;
- ✓ об'єкт і предмет дослідження;

- ✓ мету і завдання дослідження;
- ✓ структуру роботи;
- ✓ основні положення змісту;
- ✓ висновки роботи.

Час виступу не повинен перевищувати 10 хвилин, має бути стислим, конкретним, з використанням мультимедійної презентації, головним призначенням якої є детальне та наочне ілюстрування тих чи інших тверджень автора. Тому необхідно вчасно посилатися на відповідні слайди, акцентувати на них увагу членів комісії.

Завершуючи доповідь, студент має відзначити, які авторські розробки та висновки впроваджені або намічені до впровадження, де доцільно, на його думку, застосувати результати дослідження.

Члени ЕК, присутні на захисті, можуть ставити випускнику запитання з метою визначення рівня його спеціальної підготовки та ерудиції.

Після відповідей на запитання слово надається рецензенту або зачитується його рецензія. На зауваження рецензента студент повинен дати аргументовану відповідь. Після цього слово надається науковому керівникові для характеристики й оцінки роботи студента.

Під час захисту ведеться протокол засідання ЕК. Окремо відзначається думка членів ЕК про практичну цінність і рекомендації щодо використання пропозицій автора. Загальний час захисту не повинен перевищувати 30 хвилин у середньому на одного студента.

6. СУПРОВІДНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

З кваліфікаційною роботою на захист перед Екзаменаційною комісією додаються такі документи:

- завдання на виконання випускної кваліфікаційної роботи студента, підписане студентом та науковим керівником;
- відгук наукового керівника;
- зовнішня та внутрішня рецензії;

➤ експертний висновок результатів перевірки на академічний плагіат.

Форма написання відгуку довільна, про те він повинен містити конкретні висновки щодо глибини опрацювання теми дослідження кваліфікаційної роботи, доцільності вибору методів, повноти викладу основних результатів й обґрунтованості висновків. У відгуку науковий керівник вказує на дотримання чи порушення здобувачем календарного плану підготовки роботи до захисту, дотримання вимог до оформлення кваліфікаційної роботи, звертає увагу на загальні недоліки або вказує на конкретні помилки. Наприкінці відгуку науковий керівник зазначає, чи допускає він випуск кваліфікаційну роботу до захисту (Додаток Р).

Виправлений відповідно до зауважень наукового керівника текст випускної кваліфікаційної роботи передається рецензентові.

Форма написання рецензії також довільна, однак вона передбачає ряд елементів, які є обов'язковими. В рецензії повинні бути відзначені позитивні аспекти роботи, а саме: самостійність дослідження, його актуальність, відповідність визначеній темі, рівень опрацювання літературних джерел, інших матеріалів та наявність висновків. (Додаток С) Рецензент обов'язково повинен вказати, чи достатній ступінь розкриття теми і виконання поставлених завдань, чи відповідає оформлення наукового дослідження встановленим вимогам.

Недоліки, що виявлені рецензентом при вивченні дослідження, за своїм характером та змістом можуть бути теоретичного, технічного чи мовностилістичного характеру. Остаточний висновок щодо рівня відповідності роботи вимогам формулюється завдяки висловам «в основному відповідає», «повністю відповідає», «повністю не відповідає». Рецензент обов'язково пропонує оцінку роботи із урахуванням її захисту перед членами ЕК: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та вказати оцінку і кількість балів за 100-бальною шкалою.

За рішенням випускової кафедри може бути проведений попередній захист робіт. До захисту за рішенням кафедри не

допускають роботи, які не мають позитивного відгуку та/або позитивної рецензії. Допущені до захисту кваліфікаційні роботи разом із відгуками наукових керівників і рецензіями, а також списки допущених до захисту робіт із зазначенням теми, наукового керівника та рецензента, передаються комісії за підписом завідувача кафедри не пізніше ніж за 3 дні до початку захисту робіт.

До випускної кваліфікаційної роботи можна долучити інші матеріали, які характеризують наукову та практичну цінність виконаної роботи: наукові публікації (статті, тези) за темою роботи, документи, що вказують на практичне застосування випускної кваліфікаційної роботи.

7. ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Обговорення результатів захисту здійснюється колегіально. Після проведення публічного захисту викладачі колективно обговорюють результати та спільно приймають рішення про оцінку роботи шляхом пересічного значення оцінок.

Максимальна оцінка за захист випускної кваліфікаційної роботи може рівнятися 100 балам. Вона складається з рівноцінних між собою таких критеріїв:

- ✓ оцінки самого тексту кваліфікаційної роботи, який повинен мати усі атрибутивні складові – продуману структуру, висновки до розділів та підрозділів у випадку наявності останніх, загальні висновки, відповідний бібліографічний апарат (посторінкові посилання та належно оформлений список літератури), бути викладеною грамотною літературною українською мовою, повністю розкривати заявлену у назві тему роботи;
- ✓ оцінки володіння здобувачем категорійно-понятійним апаратом своєї роботи;
- ✓ оцінки міри володіння здобувачем усім змістом відповідної кваліфікаційної роботи;
- ✓ оцінки розуміння студентом поставлених йому запитань по кваліфікаційній роботі та аргументованості відповідей

здобувача на поставлені запитання, етикет та культура спілкування;

- ✓ дотримання чинних вимог до оформлення роботи;
- ✓ правильність та чіткість відповідей на запитання членів ЕК.

Оцінювання результатів захисту кваліфікаційних робіт здійснюється за попередньо прийнятими критеріями оцінювання у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань (за національною (4-бальною) шкалою, 100-бальною університетською та шкалою ECTS).

Таблиця 4

Таблиця відповідності результатів захисту кваліфікаційної роботи та критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
90-100	А	Оцінка виставляється за кваліфікаційну роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до кваліфікаційних робіт, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. При її захисті студент показує глибокі знання з питань теми, оперує даними дослідження, вносить пропозиції по темі дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання.	Високий(творчий)	відмінно

80-89	В	Оцінка виставляється за кваліфікаційну роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до кваліфікаційних робіт, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. При її захисті студент показує знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, без особливих труднощів відповідає на поставлені запитання. У тексті роботи є лише незначні погрішності.	Достатній (конструктивний)	добре
70-79	С	Оцінка виставляється за кваліфікаційну роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до кваліфікаційних робіт, матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними висновками. При захисті роботи студент показує знання з питань теми, оперує даними дослідження, під час доповіді використовує презентацію, відповідає на поставлені запитання. У структурі, мові і стилі роботи є лише незначні погрішності		
60-69	D	Оцінка виставляється за кваліфікаційну роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до кваліфікаційних робіт, але має поверхневий аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. До захисту підготовлена презентація доповіді, але наочна інформація не завжди коментується. Основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації. При захисті студент виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не завжди дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно

50-59	E	Оцінка виставляється за кваліфікаційну роботу, яка носить дослідницький характер, оформлена за вимогами, які пред'являються до кваліфікаційних робіт, але має недостатньо критичний аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. До захисту підготовлена презентація доповіді, але наочна інформація не коментується. Основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації. При захисті студент виявляє невпевненість, показує слабкі знання питань теми, не дає вичерпні аргументовані відповіді на запитання. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень і за допомогою викладача може виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих		
35-59	FX	Оцінка виставляється за кваліфікаційну роботу, яка не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, які пред'являються до кваліфікаційних робіт. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер. До захисту не підготовлена презентація доповіді. При захисті кваліфікаційної роботи студент відповіді припускає грубі помилки	Низький (рецептивно-продуктивний)	не задовільно
1-34	F	Оцінка виставляється за кваліфікаційну роботу, яка не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, які пред'являються до кваліфікаційних робіт. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер. До захисту не підготовлена презентація доповіді. При захисті кваліфікаційної роботи студент не може відповісти на жодне поставлене запитання по її темі, студент не знає теорії		

8. РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ПУБЛІЧНОЇ АПРОБАЦІЙ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

8.1. Основи написання наукової статті

Наукова стаття – вид наукової публікації, в якій описано кінцеві чи проміжні результати проведеного дослідження. Обсяг наукової статті здобувача зазвичай становить від 6 до 10 сторінок (формат А 4, шрифт 14, інтервал 1,5). Видання визначають різні вимоги щодо структури оформлення наукових статей.

Наукові публікацію виконують дослідницьку функцію (подають наукові результати), презентаційну (представляють дослідника у науковому товаристві), оцінну (оцінюють стан наукових досліджень із певної проблеми) й комунікативну (слугують засобом спілкування дослідників).

Ознаками наукової статті є логічність, точність наукової термінології, стислість, достовірність інформації, доказовість змісту тексту, критичність у відборі фактів, завершеність (цілісність розкриття одного або кількох питань), обґрунтованість висновків, наявність посилань і списку використаної літератури.

Підготовка наукової публікації охоплює такі етапи:

- формулювання робочої назви публікації (заголовок має бути лаконічним та однозначним, адже він повинен сконцентрувати увагу читача на предметі дослідження);
- визначення теми, структури й обсягів наукової інформації, представленої у науковій статті;
- обґрунтування в основній частині статті отриманих результатів;
- перевірка узгодженості між заголовком, метою, завданнями та висновками;
- перевірка тексту статті на відповідність чинним правописним нормам, вимогам наукового стилю, оформлення цитат та посилань;

- оформлення списку використаних джерел за чинними стандартами.

7.2. Правила написання тез наукової доповіді

Тези (лат. thesis – положення, твердження) – це коротко сформульовані основні положення доповіді, лекції, статті тощо.

Тези наукової доповіді – це опубліковані до початку конференції матеріали із викладом їх основних позицій. В тезах чітко та лаконічно відображаються результати дослідження. Ознаками тез є переконливість, логічність, композиційна стрункість. Зміст тез повинен відобразити основні концептуальні положення наукової роботи. Вдало скомпоновані та сформульовані тези здатні привернути увагу, зацікавити вашим дослідженням.

Мета, з якою пишуться тези:

1. Оприлюднити попередні результати наукового дослідження, вказати на його оригінальність та новизну.
2. Ознайомити зацікавлених із основним змістом доповіді.
3. З'ясувати особливості авторської позиції в підході до наукової проблеми.
4. Підтвердити факт апробації та впровадження результатів та висновків наукової роботи.

Зміст та форма тез. Потрібно дотримуватися логіки викладу змісту, композиційних та мовностильових вимог:

- В тезах писати тільки найважливіше, доцільно оперуючи науковою термінологією, адже науковість – необхідна умова жанру;
- формулювати думку чітко та зрозуміло;
- дотримуватися послідовності викладу думок;
- уникати занадто довгих речень;
- виокремити основну ідею наукового дослідження та окреслити шляхи її розкриття;
- звернути увагу на назву тез; заголовок повинен відповідати меті, орієнтувати читача в змісті доповіді. Зазвичай назва доповіді на конференції та тез до неї збігаються;

- викладати власні судження, використовуючи короткі стверджувальні речення;
- в кінці тез обов'язково подають бібліографію. У списку літератури вказують найважливіші джерела, обмежуючись 2-3 позиціями.

Структура тез:

1. Назва.
2. Актуальність.
3. Ступінь наукової розробленості проблеми.
4. Мета наукової роботи.
5. Джерельна (емпірична) база дослідження.
6. Основна частина.
7. Висновок-узагальнення.
8. Список використаних джерел.

Оформлення ваших тез (шрифт, інтервал, поля) повинно чітко відповідати вимогам, викладеним у інформаційному листі.

Тези мають бути написані без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок. Редакційна колегія залишає за собою право відхиляти неналежно виконані роботи.

Варто не переобтяжувати тези цитуванням, цитат краще взагалі уникати. Якщо все ж є потреба зробити посилання на інших авторів, необхідно, щоб дібрані цитати були короткими.

7.3. Принципи публічного ділового спілкування

Метою публічних виступів є передавання інформації, знань, оцінок і вражень. Найпоширеніші жанри публічних виступів: доповідь, промова, лекція, виступ у дискусії.

Доповідь – це значний за обсягом документ, призначений для усного виголошення, який обов'язково містить певні висновки та пропозиції. Текст доповіді може бути предметом обговорення, зазнавати критики, доповнюватися новими положеннями тощо.

Виступ в дискусії – це лаконічний (до 2-5 хв.), чітко аргументований виклад певного погляду на проблему. Виступ найчастіше є спонтанною мовною реакцією на щойно почуте на семінарі, науковій конференції тощо. Стислість, полемічність, точність та чіткість формулювання – основні риси виступу.

Наукова доповідь – це доповідь, в якій інформують про наукові спостереження, досліді, їх результати, нові відкриття, узагальнюють наукові дані. Наукова доповідь, зроблена на основі критичного огляду та вивчення ряду публікацій, називається рефератом.

Структура доповіді: вступ, основна частина, висновок.

У вступі потрібно визначити тему, вказати актуальність проблеми, сформулювати мету доповіді, викласти історію питання.

В основній частині – подати характеристику проблеми (виділити основний аспект проблеми, потім – основні положення, які детально та послідовно проаналізувати).

Висновки мають бути чіткими, лаконічними.

Під час публічного виступу необхідно говорити чітко, зрозуміло та переконливо. Щоб виступ був успішним, потрібно:

✓ підготуватися до виступу заздалегідь, продумати структуру та зміст, скласти план, дібрати приклади, опрацювати літературу із обраної теми;

✓ продумати логіку виступу, аргументацію висновків;

✓ розрахувати час виступу, щоб вклатися у регламент конференції;

✓ під час виголошення доповіді почуватися впевнено, не поспішати, говорити спокійно;

✓ не вживати надто довгих речень;

✓ використовувати мультимедійні засоби для візуалізації інформації.

9. ДОДАТКИ

Додаток А

Форма бланка індивідуального завдання на кваліфікаційну роботу

**Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

Факультет *Географічний*

Кафедра _____

Спеціальність _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

« _____ » _____ 24 р.

ЗАВДАННЯ на кваліфікаційну роботу студента

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи

_____
_____
_____

2. Термін подачі студентом закінченої роботи

_____

3. Вихідні дані по роботі

_____
_____
_____
_____
_____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які треба розробити)

---

5. Перелік графічного матеріалу

---

6. Консультанти з роботи, з вказівкою відділів, які до них належать

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

Керівник _____ (підпис)

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис)

Календарний план

№ п/п	Етапи кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка

Студент _____

Керівник роботи _____

Приклади тем кваліфікаційних робіт:

1. Використання сучасних інтернет-технологій в туристичному бізнесі (на прикладі туристичних підприємств Чернівецької області);
2. Управління бізнес-процесами в туризмі (на прикладі туристичного підприємства)
3. Перспективи розвитку медичного туризму в Україні з врахуванням зарубіжного досвіду
4. Менеджмент конкурентних переваг ринку туристичних послуг в Україні
5. Управлінські аспекти розвитку туристичної інфраструктури в Чернівецькій області.
6. Конкурентоспроможність ресторанного бізнесу в умовах війни (на прикладі кав'ярень міста Чернівці);
7. Тайм-менеджмент: шляхи підвищення ефективності використання робочого часу в організації
8. Управління інноваційним розвитком організації (на конкретному прикладі)
9. Маркетинг в управлінні якістю продукції
10. Мотивація праці працівників як фактор ефективного управління
11. Сучасний стан та реалії розвитку туристичного бізнесу в економічному просторі України
12. Особливості використання інноваційних технологій в діяльності готельно-ресторанних підприємств
13. Менеджмент ринку туристичних послуг України
14. Сучасний стан та тенденції розвитку інфраструктури екотуризму
15. Особливості менеджменту фестивального туризму в Україні
16. Сучасні аспекти менеджменту інклюзивно-реабілітаційного туризму
17. Оцінка "HERITAGE" - науково-прикладного проекту ЄС розвитку туризму у Чернівецькій області та Сучавському повіті
18. Формування іміджу туристичної організації (за матеріалами підприємства)
19. Особливості розвитку медичного туризму на сучасному етапі.

АНОТАЦІЯ

Анотація є супровідним документом і розміщується після титульного аркуша.

Мова та обсяг анотації: *українська мова до 700 знаків; англійська мова до 700 знаків.*

Анотація до кваліфікаційної роботи – це короткий опис роботи, що характеризує її зміст у лаконічній формі. Анотація завжди пишеться після завершення написання усієї наукової роботи.

1. Структура анотації:

- інформація про автора;
- прізвище та ініціали студента;
- назва кваліфікаційної роботи;
- спеціальність (*шифр, назва закладу вищої освіти, місто, рік*);

2. Основні положення анотації (*як правило, містять речення з таким набором лексем: проаналізовано, розглянуто, охарактеризовано, доведено, визначено, досліджено, описано*);

3. Ключові слова (*ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок через кому. Вони можуть містити об'єкт і предмет дослідження, область дослідження, матеріал дослідження*).

АНОТАЦІЯ (іноземною мовою до 700 знаків)

Кваліфікаційна робота ОР «Бакалавр» містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Наталія ПІДГІРНА

Додаток Г

Зразок оформлення титульної сторінки

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**Географічний факультет
Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту**

**ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ
МЕНЕДЖМЕНТУ ТУРИСТИЧНОГО
ПІДПРИЄМСТВА**

**Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)**

Виконав:

студент 4 курсу, 404 групи
спеціальності 073 Менеджмент
ОПП «Менеджмент туристичної
індустрії»

Українець Микола Іванович

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент
Підгірна Валентина Никифорівна

До захисту допущено:

на засідання кафедри

протокол № _____ від « _____ » _____ 2024 р.

Зав. кафедрою _____ проф. Руденко В.П.

Чернівці – 2024

Додаток Д

Засоби текстового зв'язку в науковій праці

Мовленнєва функція	Мовні засоби
Послідовність викладу	по-перше, по-друге, по-третє з одного боку, з іншого боку насамперед, наостанку передусім почнемо з того, що... спочатку також тепер далі водночас після того як... нарешті на закінчення
Ступінь вірогідності повідомлення	очевидно безумовно без сумніву безперечно напевне певно певна річ звичайно (як) відомо мабуть
Послідовність у часі	спочатку потім тепер насамперед перш ніж після того як... одночасно наприкінці
	якщо..., то оскільки

<p>Причина і наслідок, умова і наслідок</p>	<p>тому (а) відтак позаяк таким чином внаслідок завдяки тому, що... у зв'язку з тим, що... через те, що... у результаті це пов'язано з... отже зважаючи на те, що... з огляду на те, що... з огляду на викладене вище зважаючи на викладене вище це спричиняється тим, що... це залежить від того, що...</p>
<p>Зіставлення, протиставлення</p>	<p>так само, як і... як.., так і (а) проте але навпаки в той самий час однак втім</p>
<p>Доповнення, уточнення</p>	<p>водночас зокрема крім того щоправда наприклад як-от тобто разом з тим точніше зауважмо</p>
<p>Узагальнення, висновок</p>	<p>отже таким чином відтак узагальнюючи сказане...</p>

	<p>З розглянутого можна зробити такі висновки... зважаючи на викладене вище... звідси... звідси висновок... підсумовуючи...</p>
Ілюстрація до сказаного	<p>наприклад так проілюструємо це на... кілька прикладів опишемо кілька випадків, коли...</p>
Перехід до нової думки	<p>розгляньмо... перейдемо до... ще одне:</p>

Зразок оформлення переліку умовних скорочень

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ДСТУ – державний стандарт України;

МП – мале підприємство;

UNWTO – всесвітня туристична організація;

МКЯ – методи контролю якості;

ІНДЗ – індивідуальне науково-дослідне завдання.

Зразок оформлення змісту випускної кваліфікаційної роботи**ЗМІСТ**

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОСУВАННЯ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	6
1.1 Соціальні мережі: значення, поняття та їх основні функції.....	6
1.2 Види соціальних мереж та їх класифікація.....	15
1.3 Social media marketing як інструмент просування готельних підприємств на туристичний ринок.....	21
Висновки до розділу 1.....	27
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО МЕДІА МАРКЕТИНГУ В ГОТЕЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ (НА ПРИКЛАДІ ГОТЕЛІВ МІСТА ЧЕРНІВЦІ).....	28
2.1 Просторовий аналіз розвитку готельної інфраструктури м. Чернівці.....	28
2.2 Аналіз маркетингової діяльності та робота з аудиторією готельних підприємства у соціальних мережах.....	39
2.3 Оцінка ролі соціальних мереж та просування послуг гостинності міста Чернівці.....	45
Висновки до розділу 2.....	52
РОЗДІЛ 3 ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МЕХАНІЗМУ SSM-ПРОСУВАННЯ ГОТЕЛІВ МІСТА ЧЕРНІВЦІ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	53
Висновки до розділу 3.....	67
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	75

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОСУВАННЯ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

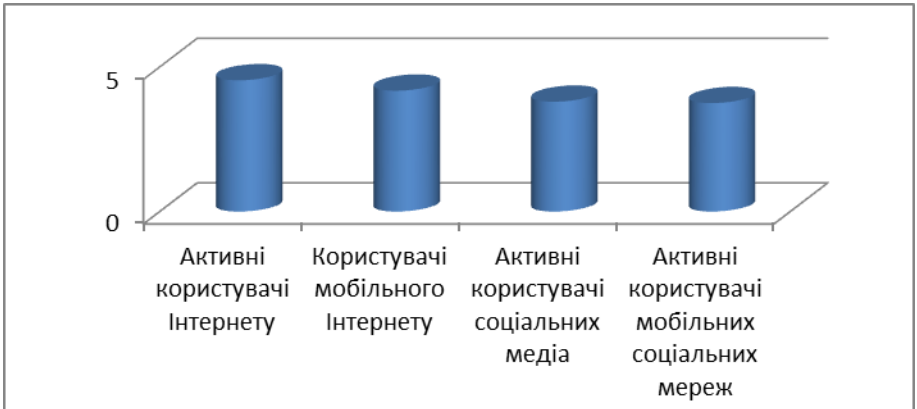
1.1. Соціальні мережі: значення, поняття та їх основні функції

Формування соціальних мереж є відповіддю на ситуацію комунікаційного надлишку. Мережі вільно формують об'єднання людей і групи за інтересами. Вони, на відміну від традиційних соціальних структур, здатні сприймати і самостійно створювати нові комунікативні конфігурації, недоступні для традиційних інститутів, та виступають інструментом, за допомогою якого велика кількість користувачів глобальної мережі отримують додаткові можливості у спілкуванні.

Актуалізація потреби використання соціальних Інтернет-мереж в Україні відбувається ще й за рахунок того, що «громадянське суспільство за своєю природою повинно бути орієнтоване на людину, створювати можливість реалізації прав громадянина, формувати передумови для ефективної соціальної комунікації, механізми для контролю за діяльністю місцевої влади».

Приклади оформлення рисунків

Рис. 1.1. Структура цифрового населення станом на 1 січня 2023 року (млрд.) [33]

Приклад оформлення таблиці

Таблиця 1.3

Веб-сторінки готелів м. Чернівці

Готель	e-mail

Якщо таблиця розміщена на декількох сторінках (тобто розривається), то її потрібно оформити наступним чином:

Таблиця 1.2

Порівняльний аналіз сайтів готелів міста Чернівці

Готель	«Буковина»	«Knaus»	«AllureInn»	«GEORG PALACE»
Критерій				
1	2	3	4	5
Зручність розміщення для гостей	Величний готель знаходиться навпроти Центрального Парку Культури та стадіону «Буковина» з гарною транспортною доступністю	Апартаменти знаходяться в декількох хвилин від Центральної площі і автобусних зупинок в історичній частині міста. Розташовані в тихому затишному дворіку в самому центрі міста і відрізняються своєю автономністю.	Дивовижний готель в самому центрі. Фасадом готель звернений до Центральної площі міста та Чернівецького обласного художнього музею	Готель знаходиться в пішохідній доступності від центру міста. Всього за декілька хвилин від Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
Ціна за номер	Від 990 грн.	Від 1500 грн.	Від 1600 грн.	Від 1000 грн.

З наступної сторінки

Продовж. табл. 1.2

1	2	3	4	5
Цільова аудиторія	жителі і гості Чернівців, які хочуть відпочити, провести ділову зустріч / конференцію, весілля	жителі і гості Чернівців, які хочуть відпочити	жителі і гості Чернівців, які хочуть відпочити, проживаючи в розкішному номері	жителі і гості Чернівців, які хочуть відпочити, провести весілля, дні народження проживаючи в затишному номері
Безкоштовні послуги готелю	Цілодобова служба ресстрації та обслуговування гостей, експрес-ресстрація заселення / виселення, при наявності вільних номерів можливість раннього заїзду / виїзду (умови оплати), номери для некурящих, ресторан, бар, камера зберігання багажу. Безкоштовна парковка на території готелю	Цілодобово гаряча і холодна вода, власна стоянка під охороною, сауна, джакузі, інтернет, кондиціонер. Меблі з натурального дуба, міні - бар, сейф, супутникове телебачення.	Кав'ярня, літній майданчик Дитяча кімната Панорамний ліфт Безкоштовний Wi-Fi Послуги прання, прасування речей Виклик таксі Відведені місця для паління Зберігання цінностей в сейфі Послуга «розбуди мене» Автостоянка під охороною Цілодобова стійка ресстрації Зберігання багажу в камері схову Засоби першої медичної допомоги	У номерах є супутникове телебачення, телефон та безкоштовний Wi-Fi. Приміщення обладнані кондиціонерами. У кожній кімнаті є індивідуальний сейф для зберігання цінних речей. Також у номерах є міні-бар і холодильник.
Рекламні засоби	Сайт готелю, зовнішня реклама	Сайт готелю, зовнішня реклама	Сайт готелю, зовнішня реклама	Сайт готелю, зовнішня реклама

Приклади оформлення бібліографічного опису джерел, які наводять у кваліфікаційній роботі

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Підгірна В.Н. Менеджмент: тренінговий курс : навч.практ. Чернівці : Чернів.нац.у-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 160 с. 2. Опальчук Р.М. Страховий менеджмент : навчальний посібник. К. : ЦП "Компринт", 2023. 251 с.
Два автори	1. Васильченко М.І., Гришко В.В. Комунікативний менеджмент : навч. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2018. 208 с. 2. Кузнєцова К.О., Манаєнко М.І. Менеджмент регіонального розвитку: навч. посіб. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 404 с. 3. Повалій Т. Л., Світайло Н. Д. Івент-менеджмент: навч.посіб. Суми: Сумський державний університет, 2021. 198 с.
Три автори	1. Руденко В.П., Вацеба В.Я., Підгірна В.Н. Менеджмент туристичної індустрії : підручник : у 3-х ч. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 504 с. 2. Стратегічний SWOT-аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища організації. Методичні рекомендації. Укладачі: Галушка З.І., Лусте О.О., Грунтковський В.Ю. Чернівці. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. 2021. 52 с.
Чотири і більше авторів	1. Бікулов, Д. Т., Чкан, А. С., Олійник, О. М., Маркова, С. В. (2017). Менеджмент: навчальний посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 360 с. 2. Журавльова, Т. О., Макаренко, Ю. П., Турова, Л. Л., Сірко, А. Ю. (2021). Фінансовий

	менеджмент у банку: навчальний посібник. Дніпро: Пороги, 183 с. 3. Страпчук, С. І., Миколенко, О. П., Попова, І. А., Пустова, В. В. (2021). Менеджмент: навчальний посібник. Львів: Видавництво "Новий Світ", 356 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 362 с. 2. Мельник Л., Карінцева О., Труніна І.М. та ін. Економіка та бізнес-інновації : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2023. 702 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2019. 560 с.
Без автора	1. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 2. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 3. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 4. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.
Автореферати дисертацій	1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.
Дисертації	1. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку

	промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2023).</p> <p>3. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>4. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p>
Патенти	Павленко, О. П. (2019). Стандарт вищої освіти України. Рівень вищої освіти Другий (магістерський) рівень. Ступінь вищої освіти Магістр. Галузь знань: 07 "Управління та адміністрування", спеціальність: 073 "Менеджмент". Свідоцтво на авторські права на літературний письмовий твір наукового характеру. № 93655 від 5.11.2019 р.
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила(ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014.</p>

	15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	1. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 2. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
ЧАСТИНА ВИДАННЯ: КНИГИ	1. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 2. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
ЧАСТИНА ВИДАННЯ: МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЙ (ТЕЗИ)	1. Філіпчук Н.В., Підгірна В.Н. Популяризація гастрономічного бізнесу: реалії сьогодення та перспективи розвитку гастрономічного туризму. Міжнародна науково-практична конференція «Потенціал сталого

ДОПОВІДІ)	<p>розвитку в умовах регіональних і глобальних викликів», Чернівці- Сучава, 2022. РР. 119-121.</p> <p>2. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p>
ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ДОВІДКОВОГО ВИДАННЯ	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
ЧАСТИНА ВИДАННЯ: ПЕРІОДИЧНОГО ВИДАННЯ (ЖУРНАЛУ, ГАЗЕТИ)	<p>1. Дідур, С., Труніна, І., & Білик, М. (2023). Трансформаційні процеси агропромислових підприємств в умовах війни та у післявоєнний період. <i>Економіка та суспільство</i>, (53). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-5</p> <p>2. Кузьмак О.І., Кузьмак О. М. Сталий розвиток підприємств: основи, принципи та чинники впливу. <i>Економіка і управління</i>. 2019. № 3. С. 27-36.</p> <p>3. Бай, С., Деева, Н. ., Мельник, Т., & Пугачевська, К. (2021). Український бізнес в умовах світових торговельних війн: спостерігач, активний учасник чи жертва? <i>Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice</i>, 1(36), 504–514.</p> <p>4. Гавкалова Н., Денисенко О. Інтеграційні процеси в агропромисловому комплексі національної економіки. <i>Вісник Хмельницького</i></p>

	національного університету. Економічні науки. 2023. № 3 (318). С. 220–225.
Електронні ресурси	<p>1. Підгірна В.Н., Данілова О.М. Характеристика системи менеджменту туристичної індустрії на сучасному етапі. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 31(70). 1. 2020. С. 65-71. DOI: https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-1-11 (дата звернення: 19.11.2023).</p> <p>2. Нагаєв В.М. Н Публічне адміністрування: електронний навчальний посібник. Х.: ХНАУ, 2018. 278 с. URL: http://hdl.handle.net/123456789/1076 (дата звернення: 19.11.2023).</p> <p>3. Терлецька Н.М., Терлецька Ю.О. Практикум з менеджменту: навчальний посібник. Чернівці, 2021. 142 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/1177 (дата звернення: 19.11.2023).</p> <p>4. Yakovenko Y., Bilyk M., Oliinyk Y. (2022) The Transformative Impact of the Development of Artificial Intelligence on Employment and Work Motivation in Business in the Conditions of the Information Economy, 2022 IEEE 4th International Conference on Modern Electrical and Energy System (MEES) (pp. 1–6). DOI: https://doi.org/10.1109/MEES58014.2022.10005652.</p>

**Експертний висновок
результатів перевірки на академічний плагіат**

Відповідно до даних програми (назва антиплагіатної програми),
(вид і назва роботи), автора (ів)
_____, яка подана у
файлі _____, за результатами перевірки є оригінальною
на ____%. Враховуючи специфіку, робота вважається такою, що
має (вказати рівень оригінальності: високий, задовільний,
низький, неприйнятний) та (вказати подальшу дію щодо роботи:
допускається до друку чи захисту; потребує доопрацювання з
наступною перевіркою; не допускається до друку чи захисту).

__(дата)__ ____(підпис)__ ПІБ

Зразок оформлення заяви

(Студент,-ка _____)
Я заявляю, що наукова робота:

-
- 1) Була підготовлена виключно мною, * і:
А. Не порушує авторські права третіх осіб у відповідність із законом про авторське право.
Б. Повністю або частково була використана в якості основи для отримання диплому про вищу освіту або наукового ступеня мною чи іншою особою.
- 2) Крім того, я заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи збігається з друкованою.
Даною заявою я підтверджую, що був,(-ла) проінформований,(-а) про права та обов'язки студента,(-ки) Університету, про правила, що стосуються перевірки оригінальності наукових робіт. Тому я заявляю, що я згоден,(-на) на обробку моїх письмових робіт у відповідності з антиплагіатними процедурами Університету, а також на архівування цих робіт в базі даних інтернет системи згідно з антиплагіатними правилами і процедурами Університету.
Я також свідомий,(-ма) того, що у випадку, якщо робота написана мною, за рішенням Комісії університету буде містити факти, які суперечать умовам зазначеним у цій заяві, або, якщо коефіцієнти виходять за межі гранично допустимих норм, робота буде повернута на доопрацювання.

_____
Дата

_____
Підпис

*Беручи до уваги істотний внесок з боку керівника наукової роботи.

**Зразок оформлення відгуку на кваліфікаційну роботу
наукового керівника**

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу студента _____ курсу
групи _____

(ім'я, прізвище, по-батькові)

Тема _____
_____
_____
_____

У відгуку дається характеристика проведеного дослідження, його актуальність, ступінь висвітлення теми, логічність побудови структури роботи, обґрунтованість висновків. Оцінюється ставлення студента до роботи, відзначаються позитивні сторони роботи та її недоліки, робляться висновки про можливість допуску її до захисту.

_____
_____
_____
_____
_____
_____

« ____ » _____ 20__ р.

**РЕЦЕНЗІЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

Студента / ки _____
кафедри економічної географії та екологічного менеджменту
географічного факультету Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

на тему _____
_____
_____

Актуальність теми _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Новизна роботи _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Практичне значення _____
_____
_____
_____

